

arodpolicies.org

arod@arodpolicies.org

Jørn Sigurd Maurud
Riksadvokat

22.10 2022

Riksadvokatens ansvar for menneskerettigheter i ruspolitikken

Alliansen for rettighetsorientert ruspolitikk (AROD) viser til sivil ulydighetsaksjon på Eidsvoll's Plass den 22. september.

Vi ber om at det tas ut tiltale, slik at vi kan fremme behovet for menneskerettsanalyse til domstolene.

Det er 20 år siden straffelovkommisjonens flertall påpekte de urimelige strafferammene på rusfeltet, men Justisdepartementet ville ikke vurdere forslaget om å senke maks straff til 10 år. I stedet fortsetter staten å vri tilbud og etterspørsel til en offer- og overgriperkontekst, og tusenvis må lide urettmessig.

Det blir mer og mer opplagt at narkotikaforbudet ikke er nødvendig i et moderne samfunn, fordi straffen ikke står i et troverdig forhold til målet, men virker mot sin hensikt.

Det er en opplagt forbindelse mellom offentlig panikk, menneskerettsbrudd og tidligere tiders vilkårlige forfølgelse, og det blir mer og mer [problematisk](#) for Norge å holde på lovens strengeste straff når stadig flere land regulerer markedet. Rusreformrapporten er også klar på at bevisbyrden påhviler staten, og er ikke ivaretatt.

AROD har [vist](#) hvordan Justisdepartementet ikke kvalitetssikrer straff på rusfeltet, og riksadvokaten selv er [usikker](#) på om narkotikaselgere bør utsettes for dagens regime. Fornuftig nok, har riksadvokaten forlatt idealet om et narkotikafritt samfunn til fordel for mer rasjonelle avveininger, og tiden er moden for å konfrontere [dobbeltmoralen](#) som bygger forbudet.

Nylig fikk fire narkotikadømte strengere dom enn folk som voldtar barn eller begår drap. Det henger ikke på greip, og bare heksejakt resulterer i slike dommer. I 40 år har norske kriminologer påpekt syndebukkmekanismen som utslagsgivende, og rusreformrapportens del 3 viser det manglende faglige grunnlaget som politikken bygger på.

Cannabis er snart lovlig i store deler av Europa, og det er på tide vurdere forholdsmessigheten av dagens strafferammer. Ikke bare tilsier prøvelsesretten at domstolene skal sikre rettsstats garantier, men Riksadvokaten kan be om de saker han vil ha, og dette er en anledning til å ta ansvar for omdiskuterte lover. Som rusreformutvalget viser, har tolkningen av FNs ruspolitiske

konvensjoner de siste 10 år gått fra å vektlegge et narkotikafritt ideal til å se på intensjonen som er å beskytte folkehelsen. Forbudet kom i stand ved tilsidesetting av grunnlovfestede prinsipper og man antok at dette ville resultere i et narkotikafritt samfunn innen 25 år.

Slik gikk det ikke. Heller enn å redusere tilbud og etterspørsel, har forbudet gitt økt kriminalitet, stigmatisering, frihetsberøvelse, sykelighet, og dødelighet, uten mye godt å vise til, og det er på tide å vurdere forholdet mellom mål og middel.

Gode intensjoner startet dette sosiale eksperimentet for 60 år siden, men det blir mer og mer opplagt at kuren (narkotikaforbudet) er verre enn sykdommen (narkotikabruken), og at staten må velge mindre inngripende metoder. Staten har en forpliktelse til å beskytte folket fra narkotikaøkonomiens ødeleggende kraft, og stadig flere land bruker menneskerettighetene som argument for å regulere markedet.

Rent faktisk, Colombias president beskrev i forrige måned forbudet som et folkemord og sa til FN at «demokratiet vil dø» om ikke staten tar kontroll på narkotikamarkedet, og det er dette som er [sannheten](#) om ruspolitikken.

Det er ikke riktig at flere hundre tusen borgere skal lide for [politikernes](#) svikt på rusfeltet, og vi har forberedt [spørsmål](#) som de ansvarlige for politikken må besvare om forbudet skal bestå. Vi har også [dokumenter](#) som gir retten oversikt over menneskerettsargumentets relevans, og ber Riksadvokaten fremme saken for domstolene.

Dette er din plikt som Riksadvokat. Vi ser frem til å høre fra deg om du har spørsmål, og på vegne av nasjonens samvittighet håper vi på snarlig svar.

Med hilsen

A handwritten signature in black ink that reads 'Roar Mikalsen'. The signature is fluid and cursive, with a long, sweeping tail on the final letter.

Roar Mikalsen
Leder for AROD